

Startside>Domstolsprocedurer>Civilretlige sager>Hvilket lands domstol er ansvarlig?

Den originale sprogudgave af denne side [pl](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

polsk

Følgende sprog er allerede oversat.

Swipe to change

Hvilket lands domstol er ansvarlig?

Polen

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I Polen behandles civile sager af de almindelige domstole (*sądy powszechnie*) samt af højesteret (*Sąd Najwyższy*) (se: Medlemsstaternes retssystemer – Polen), medmindre de henhører under de særlige domstoles kompetence.

Bestemmelserne vedrørende domstolskompetence findes i den civile retsplejelov (*Kodeks Postępowania Cywilnego*) i artikel 16-18 og 27-46.

Ved distriktsdomstolene (*sądy rejonowe*) behandles civile sager af følgende afdelinger:

Den civilretlige afdeling

Familie- og ungdomsafdelingen (familiedomstole, *sądy rodzinne*) – for familieretlige sager og sager om værgemål, sager vedrørende forsøg på at lokke mindreårige i fordærv og strafbare handlinger udført af mindreårige, sager vedrørende behandling af alkoholikere, stofmisbrugere og misbrugere af psykotrope stoffer samt sager, der ifølge anden lovgivning henhører under en værgemålsret

Arbejds- og socialsikringsafdelingen (arbejdsretter, *sądy pracy*) – for arbejdsretlige sager og socialsikringsager

Handelsafdelingen (handelsretter, *sądy gospodarcze*) – for handels- og civilretlige sager mellem forretningsenheder vedrørende deres forretningsaktiviteter, sager vedrørende virksomheds- eller partnerskabsforhold, sager mod virksomheders bestyrelsesmedlemmer vedrørende krav, som udspringer af falske erklæringer indgivet af bestyrelsesmedlemmerne til det nationale domstolsregister, sager mod forretningsenheder med henblik på afsigelse af en kendelse om indstilling af miljøskadelig adfærd samt konkurssager

Afdelingen for matrikelregistret – for vedligeholdelse af matrikelregistre og behandling af andre civile sager vedrørende matrikelregistret.

De regionale domstole (*sądy okręgowe*) i Polen har tilsvarende afdelinger, bortset fra afdelingerne for matrikelregistret og familie- og ungdomsafdelingerne.

De regionale domstole i Polen har afdelinger for civile familieretlige sager, som navnlig er kompetente til at behandle skilsmisssager, sager vedrørende separation og ophævelse af separation, sager vedrørende omstødelse af ægteskab, sager om fastslåelse af, hvorvidt et ægteskab reelt er indgået eller ej, samt sager vedrørende fuldbyrdelse af retsafgørelser afsagt af udenlandske domstole i familieretlige sager.

Derudover har den regionale domstol i Warszawa følgende supplerende enheder, der fungerer som afdelinger:

Konkurrence- og forbrugerbeskyttelsesdomstolen (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), hvis kompetence omfatter behandling af sager vedrørende forebyggelse af monopolistisk adfærd og energireguleringssager

Domstolen for sager vedrørende EF-varemærker og industrielt design (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), som behandler sager vedrørende krænkelser eller trusler om krænkelser af industrielt design og varemærker, ophævelse af et EF-design, udløb eller ophævelse af et varemærke og virkningerne af en krænkelse af et varemærke.

Derudover blev distriktsdomstolen i Lublin den 1. januar 2010 udpeget som kompetent domstol i sager vedrørende elektroniske procedurer for betalingspåkrav, som ellers ville henhøre under andre distriktsdomstoles kompetence.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Som udgangspunkt er distriktsdomstolene kompetente i civile sager i første instans. **Distriktsdomstolene** er kompetente i alle sager med undtagelse af sager, der ved lov er forbeholdt de regionale domstole (artikel 16 og 507 i den civile retsplejelov).

De regionale domstole er kompetente i første instans i de sager, der fremgår af den civile retsplejelovs artikel 17:

- 1) sager vedrørende ikke-økonomiske rettigheder og formueretlige krav, der søges fyldestgjort sammen med disse rettigheder, med undtagelse af **sager vedrørende fastslåelse eller anfægtelse af et barns slægtskab, sager vedrørende anfægtelse af en bekræftelse af faderskab og om ophævelse af adoption**
- 2) sager vedrørende **beskyttelse af ophavsret** og tilknyttede rettigheder samt sager vedrørende **opfindelser, brugsmønstre**, industrielt design, varemærker, geografiske betegnelser og integrerede kredsløbstopografier samt sager om beskyttelse af andre immaterielle rettigheder
- 3) sager vedrørende krav under **presseloven**
- 4) sager vedrørende ejendomsrettigheder, hvor kravets størrelse er på over 75 000 PLN, med undtagelse af **sager vedrørende underholdspligt**, sager vedrørende **ejendomskrænkelser**, sager vedrørende **bodeling** mellem ægtefæller, sager vedrørende **tilpasning af indholdet i et matrikelregister** efter den faktiske retsstilling og sager, som behandles i forbindelse med **en elektronisk procedure for betalingspåkrav**
- 5) sager vedrørende afsigelse af en dom i stedet for en beslutning om deling af et kooperativt selskab
- 6) sager om ophævelse, tilsidesættelse eller ugyldiggørelse af beslutninger truffet af ledende organer ved juridiske personer eller organisatoriske enheder, der ikke er juridiske personer, men som ved lov har fået status af juridisk person
- 7) sager vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af illoyal konkurrence
- 8) sager vedrørende erstatning for **skader opstået som følge af en retsstridig endelig dom**.

Derudover er **de regionale domstole** bl.a. kompetente i følgende sager:

- 1) sager vedrørende umyndiggørelse
 - 2) sager vedrørende bilæggelse af tvister om driften af statsejede virksomheder mellem virksomhedens bestyrelse og direktør, mellem virksomhedens ledende organer og stiftende organer eller mellem virksomhedens ledende organer og det organ, der fører tilsyn med virksomheden
 - 3) sager vedrørende anerkendelse af domme afsagt af udenlandske domstole og deres eksigibilitet (artikel 11481 og 11511 i den civile retsplejelov).
- I sager om ejendomsrettigheder er sagsøger forpligtet til at angive værdien af den omtvistede genstand i stævningen, medmindre sagens genstand er et bestemt pengebeløb.

I sager vedrørende pengekrav, også når de rejses som et alternativ til et andet krav, udgør det angivne pengebeløb værdien af den omtvistede genstand. I andre ejendomsretlige sager er sagsøger forpligtet til at angive værdien af den omtvistede genstand ved at anføre pengebeløbet i stævningen, jf. artikel 20-24 i den civile retsplejelov.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Se punkt 2.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

I den polske civile retsplejelov skelnes der mellem fire typer domstolskompetence: almindelig kompetence (artikel 27-30), alternativ kompetence (artikel 31-37), enekompetence (artikel 38-42) og særlig kompetence (artikel 43-46).

Den stedlige kompetence er beskrevet nærmere i punkt 2.2.1 til 2.2.3.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Almindelig stedlig kompetence

Søgsmål skal anlægges ved den kompetente ret i første instans på det sted, hvor sagsøgte har bopæl (artikel 27 i den civile retsplejelov).

Ifølge den civile lovbogs artikel 25 er en fysisk persons bopæl den by, hvor personen bor og har til hensigt at opholde sig permanent. Såfremt sagsøgte ikke er bosiddende i Polen, fastlægges den almindelige kompetence ud fra hans eller hendes opholdssted, og når dette ikke er kendt eller ikke ligger i Polen, skal søgsmålet anlægges ved retten på det sted, hvor sagsøgte sidst havde bopæl i Polen.

Søgsmål mod staten skal anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor den organisatoriske enhed, som tvisten vedrører, har hjemsted. Når staten er repræsenteret ved den polske statsadvokat (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*), skal søgsmål anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor statsadvokatens afdeling med ansvar for den organisatoriske enhed, som tvisten vedrører, har hjemsted.

Søgsmål mod andre juridiske personer og andre enheder, som ikke er fysiske personer, skal anlægges ved retten på det sted, hvor de pågældende har hjemsted (artikel 30 i den civile retsplejelov).

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Se punkt 2.2.2.1.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgte hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

I nogle sager giver den **alternative stedlige kompetence** sagsøger mulighed for at vælge en ret. Sagsøger kan da anlægge søgsmålet ved den ret, der har almindelig kompetence eller ved en anden ret, jf. artikel 32-37 i den civile retsplejelov.

Alternativ stedlig kompetence kan finde anvendelse i følgende tilfælde:

krav om underholdsbidrag og fastslåelse af et barns slægtskab og tilknyttede krav – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor den bidragsberettigede har bopæl

krav vedrørende ejendom mod en forretningsenhed – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor enhedens hovedsæde eller filial er beliggende, hvis kravet har relation til hovedsædets eller filialens aktiviteter. Dette gælder dog ikke i sager, hvor statsadvokaten ved lov repræsenterer staten fastslåelse af, at en aftale er indgået, opfyldelse, afbrydelse eller ophævelse af en aftale samt skader opstået som følge af manglende opfyldelse eller manglende korrekt opfyldelse af en aftale – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor den omtvistede aftale skal opfyldes. Hvis der er den mindste tvivl, skal opfyldelsesstedet bekræftes ved forelæggelse af et dokument

erstatningskrav – søgsmål kan anlægges ved den stedligt kompetente ret på det sted, hvor den hændelse, der forvoldte skaden, opstod

betaling af et skyldigt beløb for håndtering af en sag – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor partsrepræsentanten håndterede sagen

krav vedrørende leje af fast ejendom (*najem* or *dzierzawa*) – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende

sager mod en part, som har forpligtet sig ved udstedelse af en egenveksel eller check – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på betalingsstedet.

Flere parter, som har forpligtet sig ved udstedelse af en egenveksel eller check, kan sagsøges samlet ved den kompetente ret på betalingsstedet eller ved retten med generel kompetence på det sted, hvor acceptanten eller udstederen af egenvekslen eller checken har bopæl

arbejdsretlige sager – søgsmål kan anlægges ved den stedligt kompetente ret på det sted, hvor arbejdet udføres, blev udført eller skulle være udført, eller ved den stedligt kompetente ret på det sted, hvor arbejdspladsen er beliggende (artikel 461, stk. 1, i den civile retsplejelov).

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgte hjemting (ifølge hovedreglen)?

At en ret har **enekompetence** betyder, at sagen kun kan behandles af den ret, der fremgår af loven. Reglen om enekompetence finder anvendelse i følgende tilfælde:

ejerskab af eller andre tinglige rettigheder til fast ejendom samt besiddelse af fast ejendom – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor ejendommen er beliggende. Hvis sagen vedrører servitutter, fastlægges kompetencen alt efter den behæftede ejendoms beliggenhed

arv, tvangsarv og testamentsarv, instrukser eller andre testamentariske dispositioner – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor testator havde sin sidste faste bopæl, eller, såfremt det ikke er muligt at fastslå testators bopæl i Polen, ved den kompetente ret på det sted, hvor arven eller en del heraf befinder sig

medlemskab af et kooperativ, et partnerskab, et selskab eller en forening – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor hjemstedet er beliggende

forhold mellem ægtefæller – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den stedligt kompetente ret på det sted, hvor ægtefællerne sidst havde bopæl, hvis blot en af ægtefællerne stadig har bopæl eller fast opholdssted på stedet. Er der ikke et sådant grundlag, er retten med enekompetence retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, og er der heller ikke et sådant grundlag, er det retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl.

Forhold mellem forældre og børn og mellem adoptivforældre og adoptivbørn – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor sagsøger har bopæl, under forudsætning af at der ikke foreligger nogen grund til at anlægge sagen ved den ret, der har almindelig kompetence.

Forhold mellem søgsmål og børn og mellem adoptivforældre og adoptivbørn – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor sagsøger har bopæl, under forudsætning af at der ikke foreligger nogen grund til at anlægge sagen ved den ret, der har almindelig kompetence.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Særlig kompetence betyder, at domstolskompetencen kan fastslås på anden vis i sager, der er omfattet af særlovgivning,

Hvis sagsøger har fået beføjelse til at vælge, ved hvilken ret han eller hun vil anlægge sagen.

Hvis der er flere kompetente domstole, eller hvis søgsmålet anlægges mod flere parter, der er underlagt forskellige kompetente domstole ifølge bestemmelserne om generel kompetence. Det samme gælder i forbindelse med fast ejendom, når den ejendom, der afgør, hvilken ret der er kompetent, er beliggende i flere retskredse.

Hvis begge parter har fået beføjelse til at vælge, ved hvilken ret søgsmålet skal anlægges, på baggrund af en aftale eller fælles anmodning.

Parterne kan indgå en skriftlig aftale om at indbringe en allerede eksisterende tvist eller en eventuel tvist, der i fremtiden måtte udspringe af et bestemt retsforhold, for en ret i første instans, som ikke er stedligt kompetent i henhold til loven. Denne ret får da enekompetence, medmindre parterne har aftalt

andet, eller medmindre sagsøger har indgivet en stævning i en elektronisk procedure for betalingspåkrav. Parterne kan også ved skriftlig aftale begrænse sagsøgers ret til at vælge mellem flere domstole, der måtte være kompetente i sådanne tvister.

Parterne kan imidlertid ikke ændre på en rets enekompetence.

Aftaler om domstolskompetence skal indgås skriftligt. De kan indgå i en aftale inden for den materielle ret (en værnetingsklausul), eller de kan udformes som en separat aftale.

Inden for arbejdsretlige sager og socialsikringsager kan den kompetente ret efter fælles anmodning fra sagens parter henvise sagen til en anden tilsvarende ret, som behandler arbejdsretlige og socialsikringsrelaterede spørgsmål, når dette er berettiget af praktiske hensyn.

Den kompetente ret udpeges af den overordnede retsinstant eller af højesteret.

Såfremt den kompetente ret ikke kan behandle sagen eller er forhindret i at påtage sig søgsmålet, udpeger dens overordnede retsinstant en anden ret. En sådan udpegelse kan kun begrundes i et forhold, der forhindrer sagens behandling, f.eks. en dommers inhabilitet eller force majeure.

Højesteret er forpligtet til at udpege den ret, ved hvilken søgsmålet skal anlægges, hvis ikke det er muligt at fastslå den ved lov stedligt kompetente ret ud fra sagens omstændigheder (artikel 45 i den civile retsplejelov).

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De særlige domstole omfatter forvaltningsdomstolene (*sądy administracyjne*) og militærdomstolene (*sądy wojskowe*).

Militærdomstolene er reguleret i lov om militærdomstolenes organisation af 21. august 1997. Generelt behandler disse domstole straffesager inden for de polske væbnede styrker. Andre sager kan kun henvises til militærdomstolene ved lov.

Forvaltningsdomstolene er reguleret i lov om forvaltningsdomstolenes organisation af 25. juli 2002. Forvaltningsdomstolene fører tilsyn med de offentlige forvaltningsmyndigheders aktiviteter og løser kompetencetvister mellem de lokale myndigheder og de statslige forvaltningsmyndigheder. Det kan ikke udelukkes, at en forvaltningsdomstol som led i sit tilsyn med de offentlige forvaltningsmyndigheders aktiviteter i ekstraordinære tilfælde træffer afgørelse i en civil sag.

Relevante links

Justitsministeriet

<https://www.ms.gov.pl/en/about-the-ministry-of-justice/>

Liste over almindelige domstole i Polen (kontaktoplysninger)

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Sidste opdatering: 12/06/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.